

... når jeg gerne vil have højere fødselsvægt ...

Thomas Sønderby Bruun, specialkonsulent, Ernæring & Sundhed

Virtuelt statusmøde | PattegriseLIV 2.0

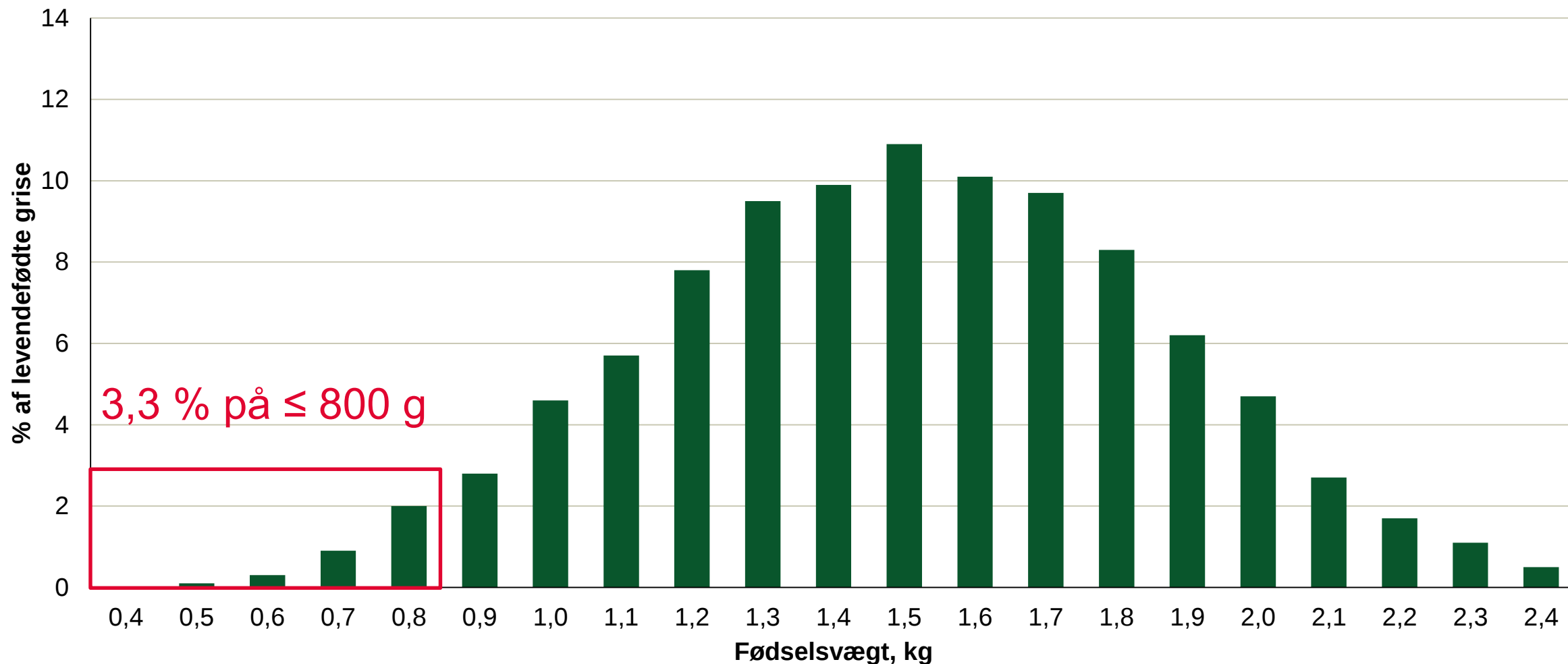
8. september 2020

Fodringens veje til det stærke kuld

- Status på fødselsvægten i Danmark
- Fodring & æg-udvikling før brunst
- Fodring af drægtige søer & fosterudvikling
- Fødselsvægten i fokus

Fordeling af fødselsvægt

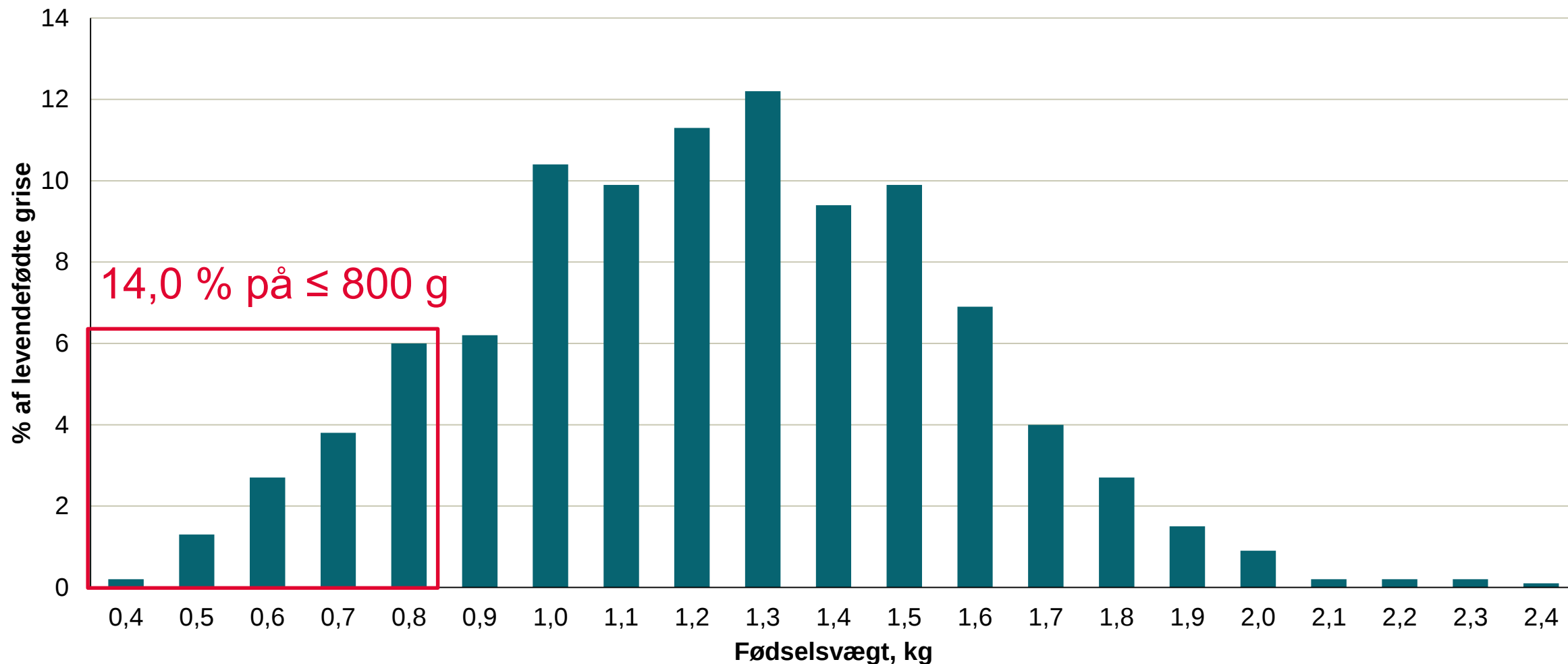
12.334 grise født i 2000-2001 (14,1 totalfødte grise pr. kuld)

Kilde: Nielsen & Kring (2012)

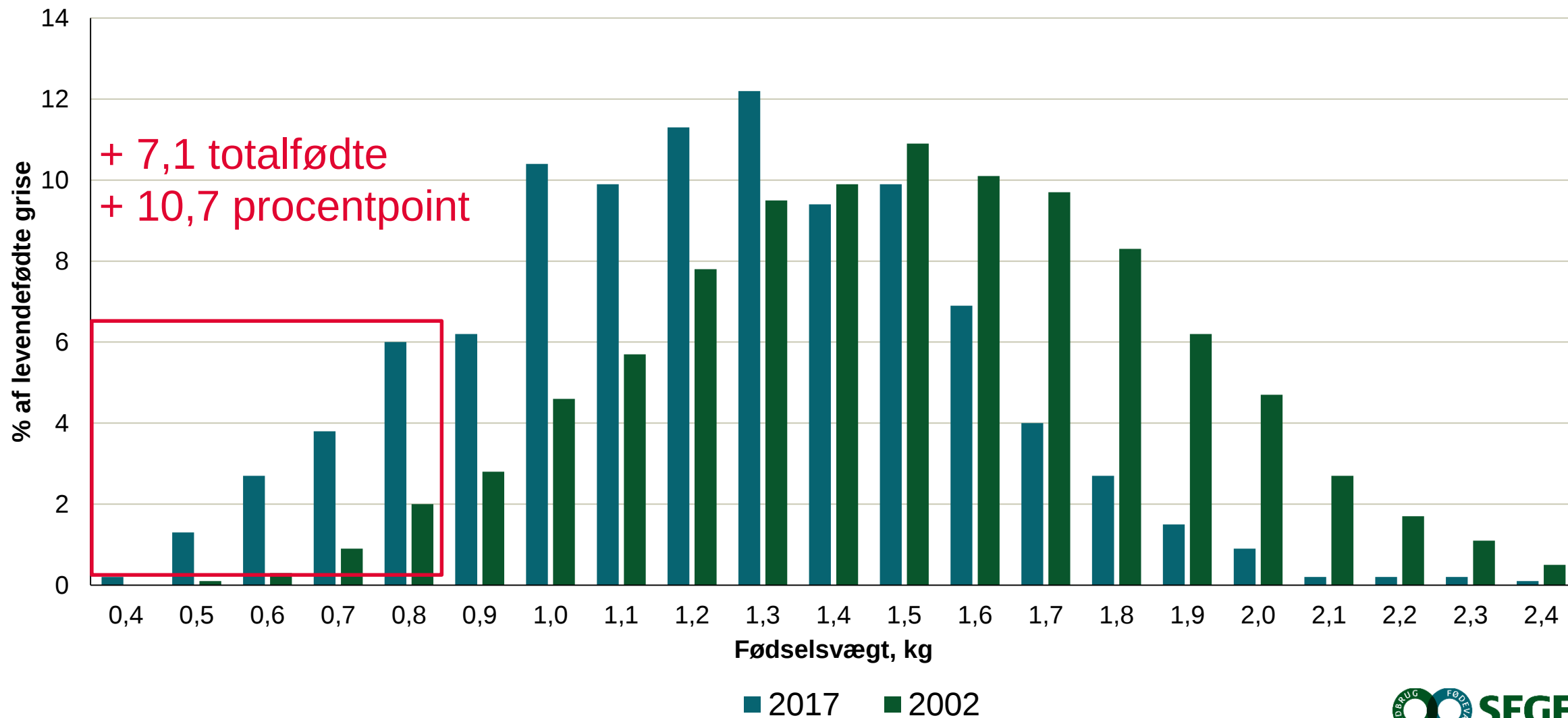
Fordeling af fødselsvægt

8.000 grise født i 2017 (21,2 totalfødte grise pr. kuld)

Kilde: Thorup & Nielsen (2018)

Fordeling af fødselsvægt 2000-2001 versus 2017

... når jeg gerne vil have en højere fødselsvægt ...

- Jo større kuldstørrelse jo lavere fødselsvægt
 - For hver ekstra totalfødt gris falder fødselsvægten med 30-40 g pr. gris
(Beaulieu et al., 2010; Wientjes et al., 2012; Wientjes et al., 2013)
- LG5 sikrer mere livskraft og overlevelse trods faldende fødselsvægt

Fodringens veje til det stærke kuld

Udfordringen

Ægudviklingen i søer har aldrig været og er ikke ensartet

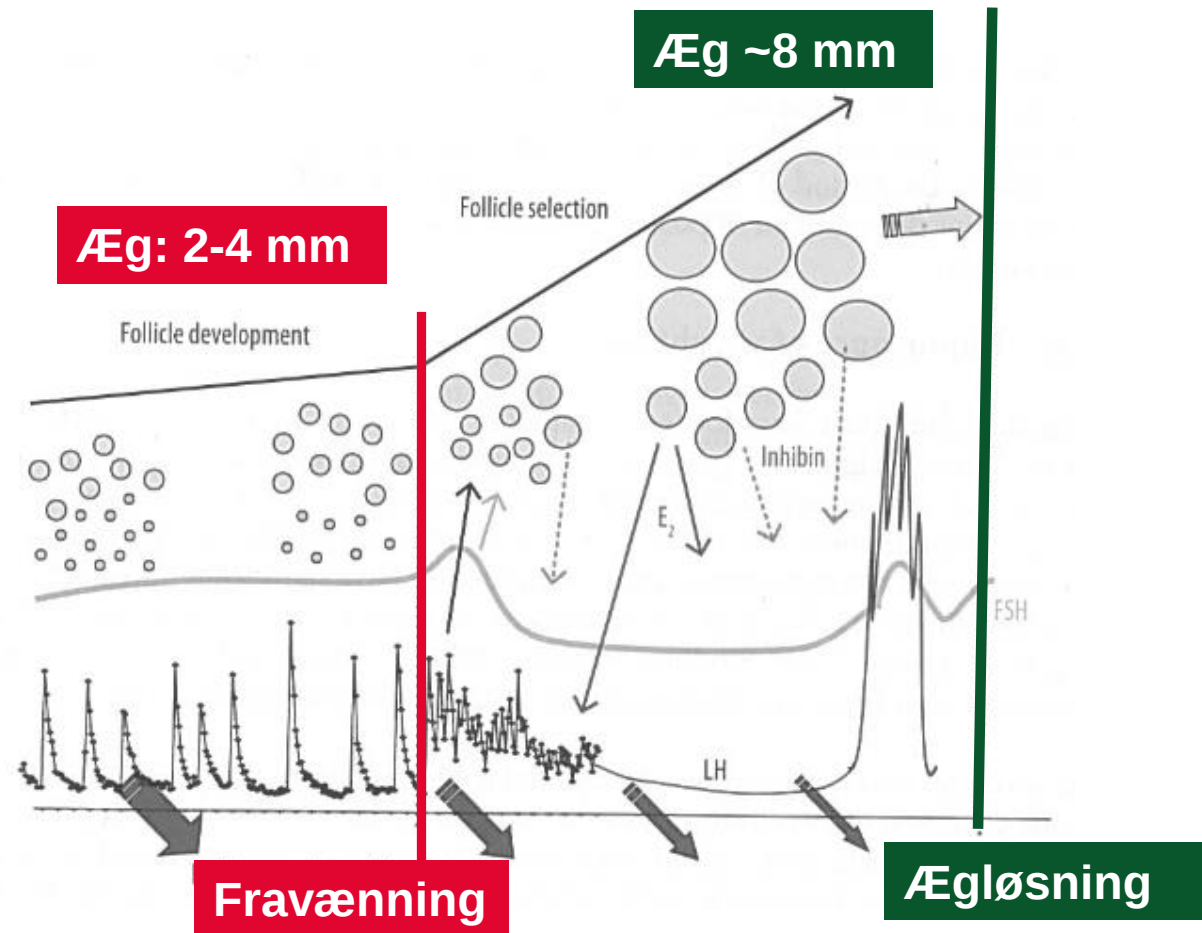
Den ideelle situation

Den virkelige situation

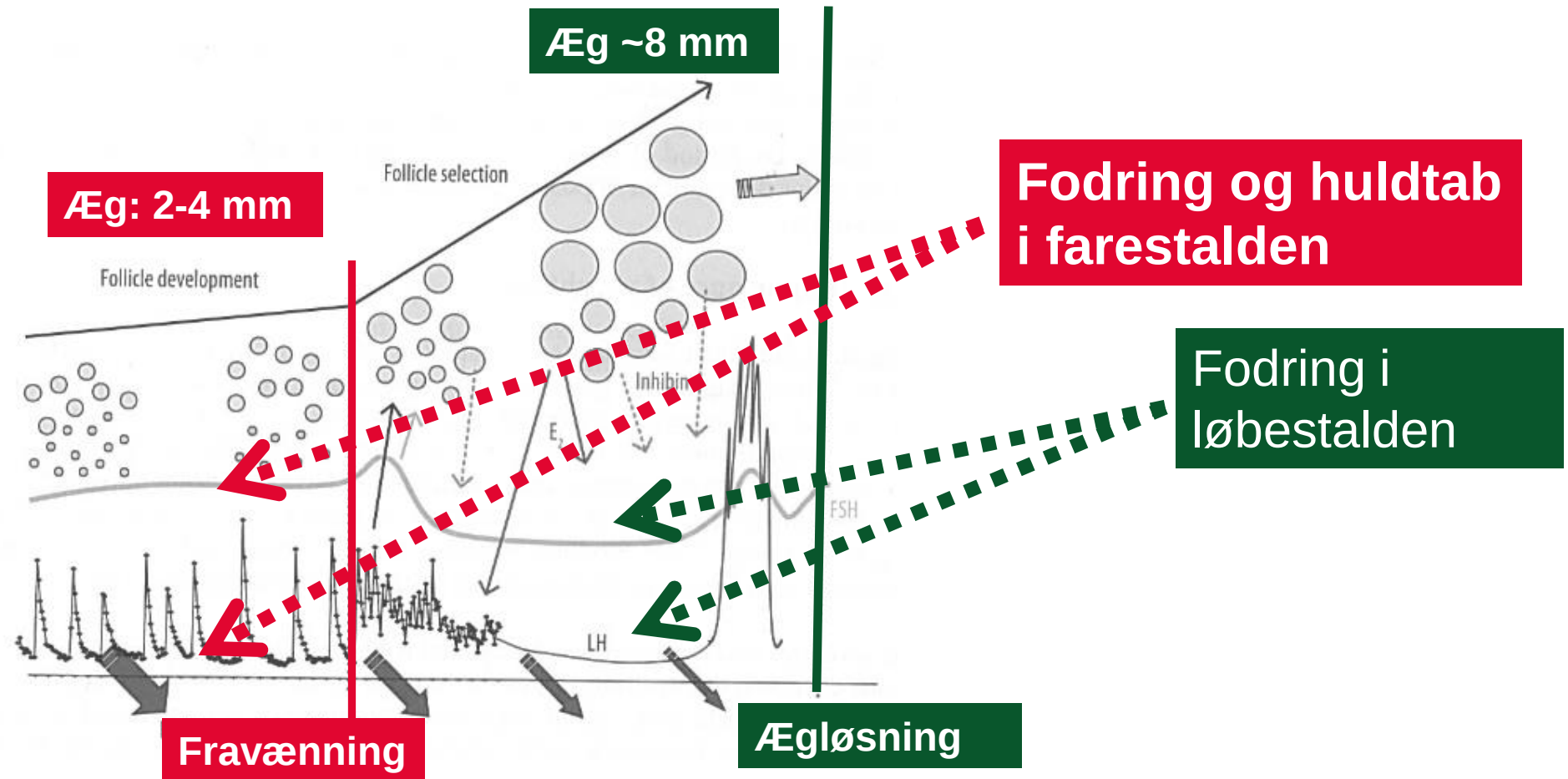
Ægudvikling

I diegivningsperioden og efter fravænning

Ægudvikling

I diegivningsperioden og efter fravænning

Styring af foderstyrken

Hormonet IGF-1 er medvirkende til succes

- IGF-1 afspejler dyrets ernæringstilstand $\uparrow/\downarrow$
 - Falder en smule hvis der mobiliseres rygspæk ([Han et al. 2019](#))
 - Falder ca. 2½ gange så meget hvis der mobiliseres protein ([Han et al. 2019](#))
 - Lav IGF-1 reducerer follikelstørrelsen ved fravænning og øger tid fra fravænning til løbning ([Han et al. 2020](#))
 - Meget vigtig for follikelmodningen $\Rightarrow$ FSH + LH ([Soede et al. 2011](#))

... når jeg gerne vil have en højere fødselsvægt ...

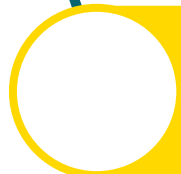
- Undgå høje vægttab i diegivningsperioden
 - Ikke over 10-12 % vægttab (<20 kg) og hellere 5-15 kg
 - Undgå stor mobilisering af protein (følg normerne)
 - Høj foderstyrke helt frem til fravænning (>8,75 FEso pr. dag)
- Ved fravænning
 - Ingen faste ($\downarrow$ insulin + IGF-1 $\Rightarrow$ $\downarrow$ FSH + LH)
- Frem til løbning
 - Høj foderstyrke fra fravænning til løbning (4,5-5,5 FEso pr. dag)
 - Mindst 92 % af søerne løbe 0-7 dage efter fravænning

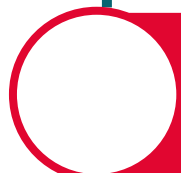
Fodringens veje til det stærke kuld

Status på fødselsvægten i Danmark

Fodring & æg-udvikling før brunst

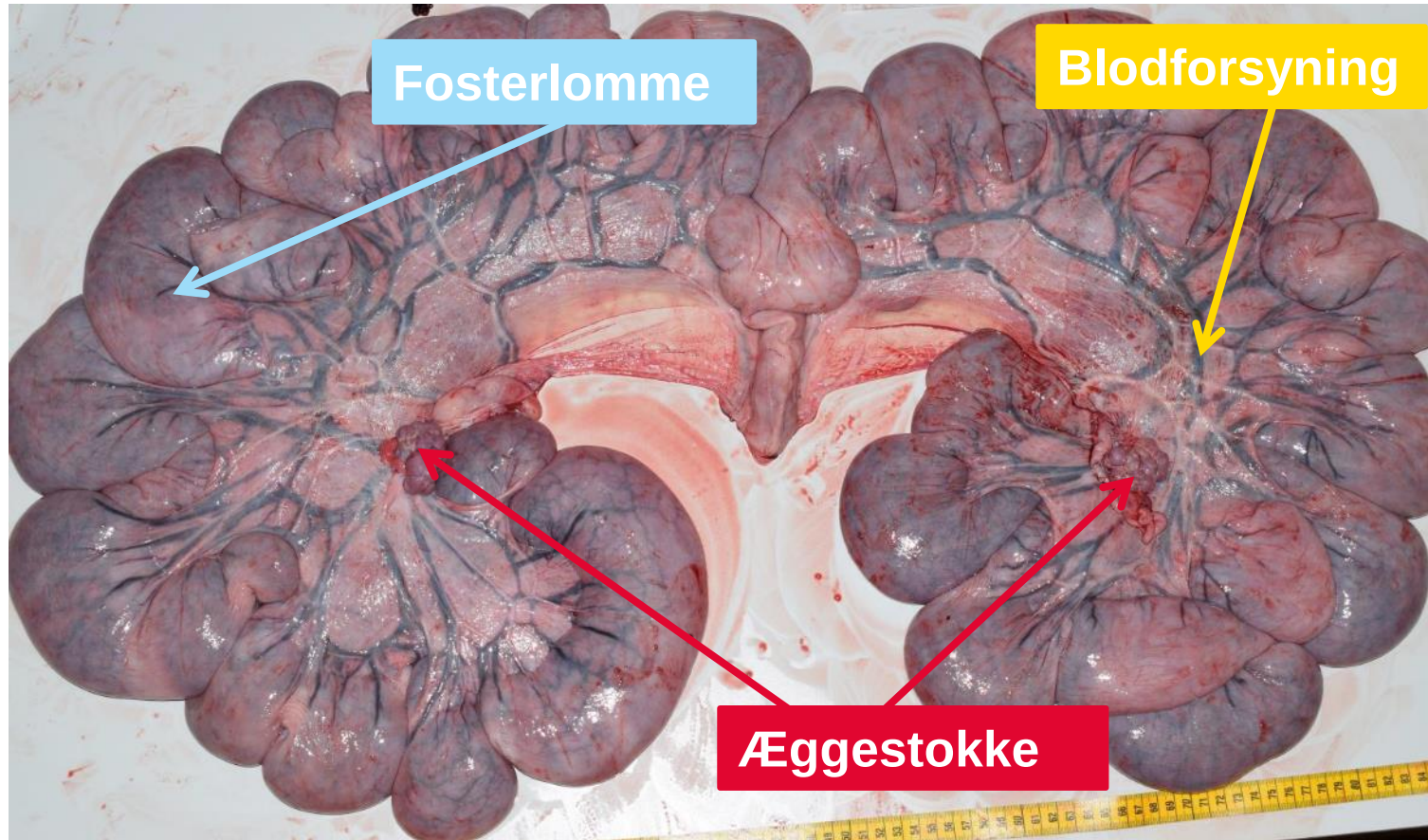

Fodring af drægtige søer & fosterudvikling

Fødselsvægten i fokus

Fosterudvikling I den drægtige bør

Kilde: Strathe (2019)

Fosterudvikling

Variationen i størrelse findes tidligt

Slagtedag	28	33	45	50	56
					
Fostervægt, g	0,82	2,76	18,8	36,3	89,5
Variationskoefficient, %	21	16	14	12	13

Anbefalede foderkurver

Skal understøtte vækst af både so, moderkager og fostre

Dage	Fed	Middel	Mager	Gylte
0	2,5	3,0	4,5	2,2-2,4
26	2,5	3,0	4,5	2,2-2,4
31	2,3	2,3	3,5	2,5-2,7
76	2,3	2,3	3,5	2,5-2,7
84	3,5	3,5	3,5	3,3
112	3,5	3,5		3
114	3,5	3,5		3
115	3,5	3,5		3,0-3,5
Faring	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5

Undgå fodring under
vedligehold for at reducere
spredning i fødselsvægt

Anbefalede foderkurver

Skal understøtte vækst af både so, moderkager og fostre

Dage	Fed	Middel	Mager	Gylte
0	2,5	3,0	4,5	2,2-2,4
26	2,5	3,0	4,5	2,2-2,4
31	2,3	2,3	3,5	2,5-2,7
76	2,3	2,3	3,5	2,5-2,7
84	3,5	3,5	3,5	3,3
112	3,5	3,5	3,5	3,3
114	3,5	3,5	3,5	3,3
115	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5
Faring	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5

Ingen grund til at booste
tilvæksten unødigt meget

Anbefalede foderkurver

Skal understøtte vækst af både so, moderkager og fostre

Dage	Fed	Middel	Mager	Gylte
0	2,5	3,0	4,5	2,2-2,4
26	2,5	3,0	4,5	2,2-2,4
31	2,3	2,3	3,5	2,5-2,7
76	2,3	2,3	3,5	2,5-2,7
84	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5
112	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5
114	3,5	3,5	3,5	3,3
115	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5
Faring	3,5	3,5	3,5	3,0-3,5

Ingen reduktion af foderstyrke når der er allerstørst behov til foster- og yvervækst

Ekstra foder de sidste 4 uger før faring

Hjælper ikke på fødselsvægten

- Fra 3,5 til 4,5 FEso: Fødselsvægt 1,34 kg +10 g pr. gris
(Sørensen 2012)
- Fra 3,5 til 4,0 FEso: Fødselsvægt 1,31 kg + 0 g pr. gris
(Sørensen & Krogsdahl 2018)
- Fra 1,9 kg til 2,7 kg de sidste 2-3 uger: Fødselsvægt 1,3 kg + 0 g pr. gris
(Greiner at al. 2016)

... når jeg gerne vil have en højere fødselsvægt ...

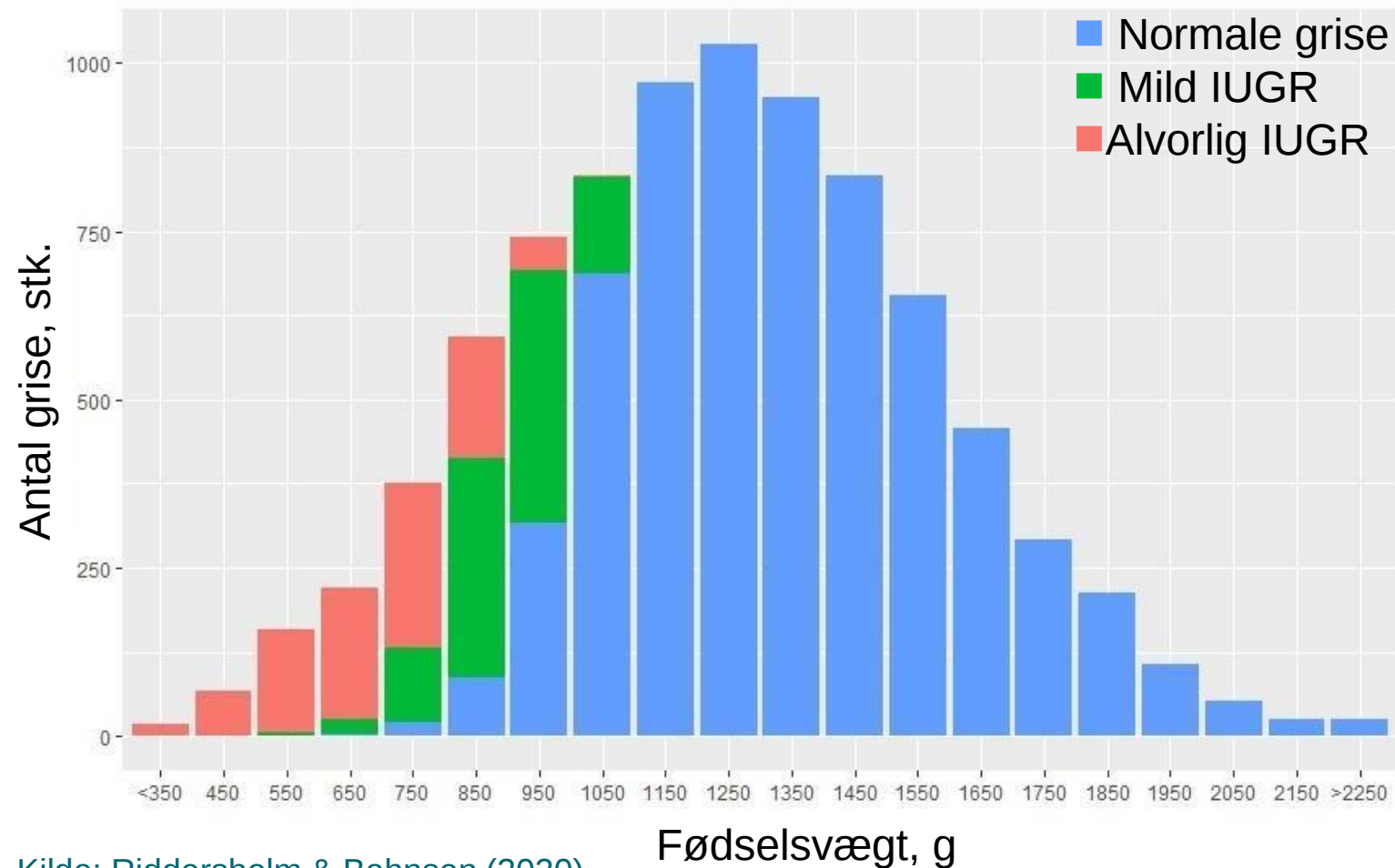
- Undgå lav foderstyrke (<2,3 FEso) midt i drægtigheden
 - Lavt insulin hos soen reducerer vækstfaktorer i fostrene (Fowden, 1995)
 - Risiko for at soen mobiliserer rygspæk
 - Unødigt behov for ekstra foder sidst i drægtigheden for at "lappe"
- Undgå højt lysin og protein til drægtige søer
 - Øger dyrenes tilvækst muskeltilvækst
 - + 1 g lysin pr. FEso giver ca. + 5 kg muskelmasse pr. drægtighed
 - Reducerer soens mulighed for at reetablere tabt rygspæk

Fodringens veje til det stærke kuld

Aktuelle tal omkring fødselsvægt hos danske søer

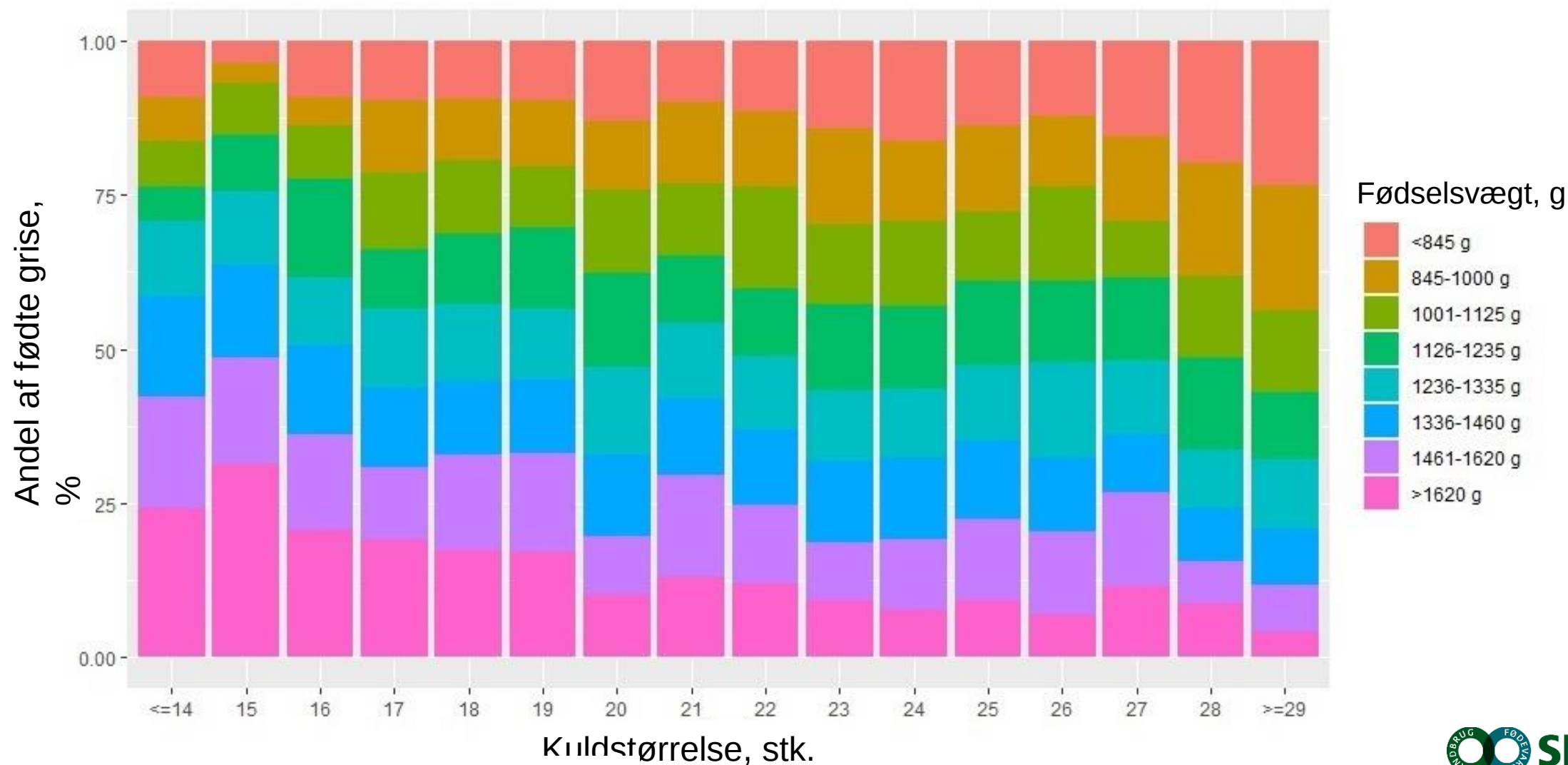

Kilde: Riddersholm & Bahnsen (2020)

Data indsamlet fra 12 besætninger i 2019 af de specialestuderende Kristina Vesterager Riddersholm og Ida Bahnsen og fra Københavns Universitet

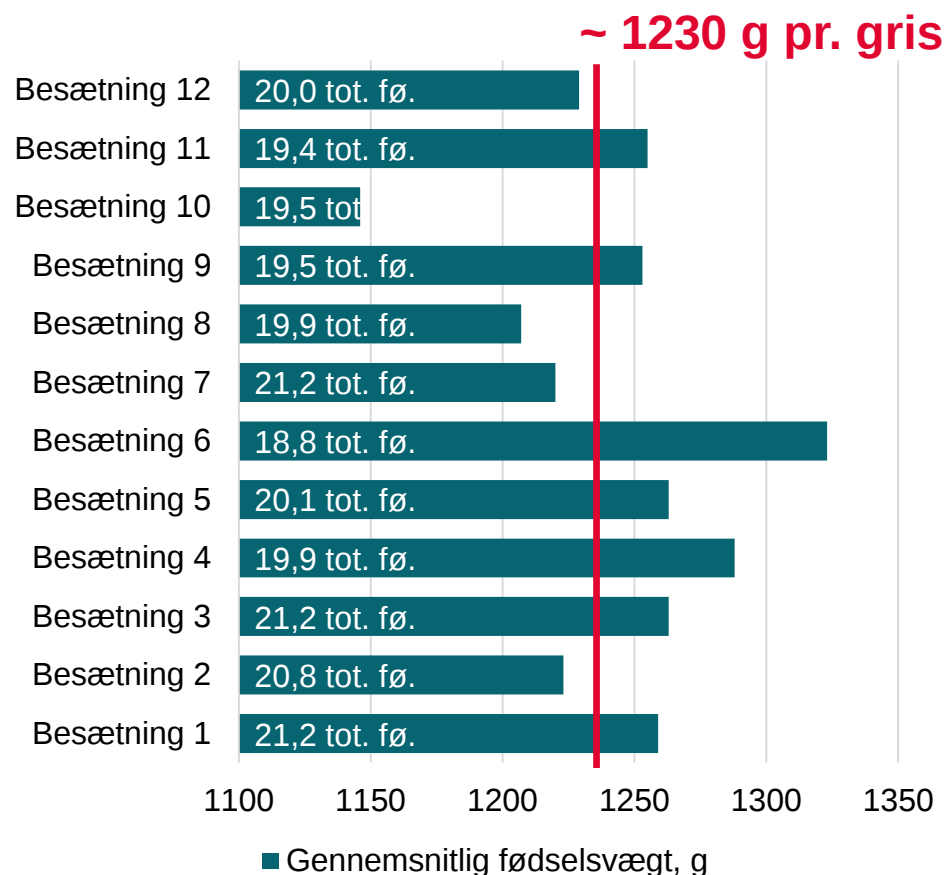
Sammenhæng mellem kuldstørrelse og fødselsvægt

Kilde: Riddersholm & Bahnsen (2020)

Store besætningsforskelle

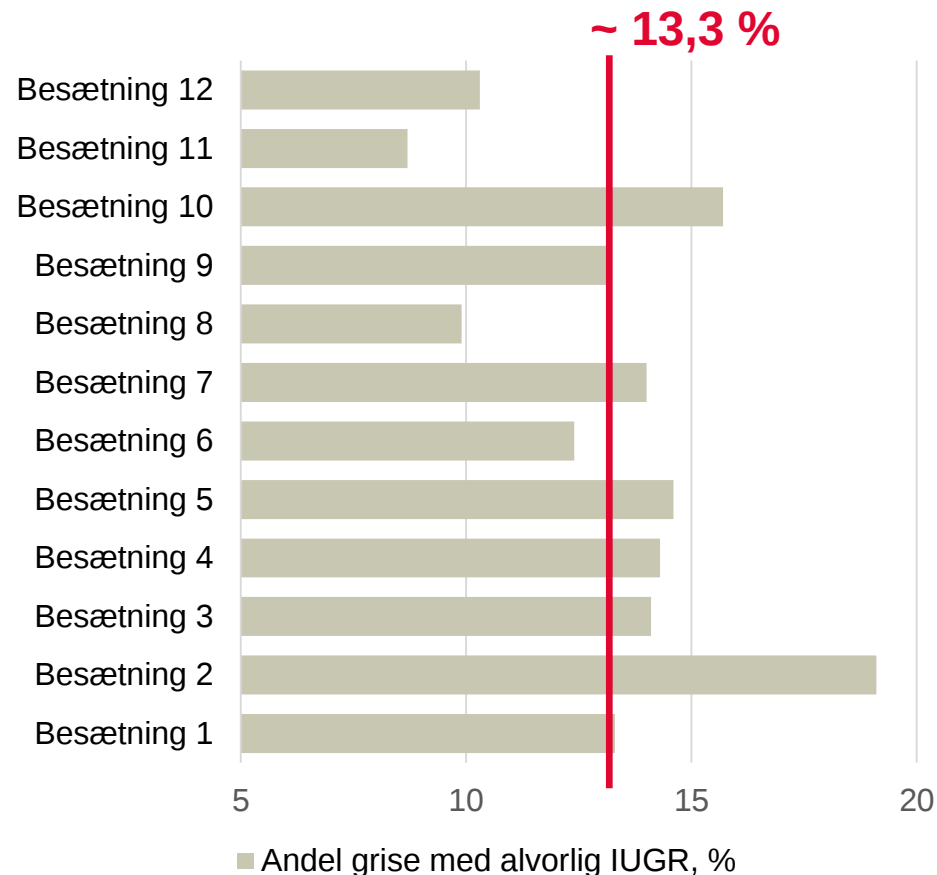
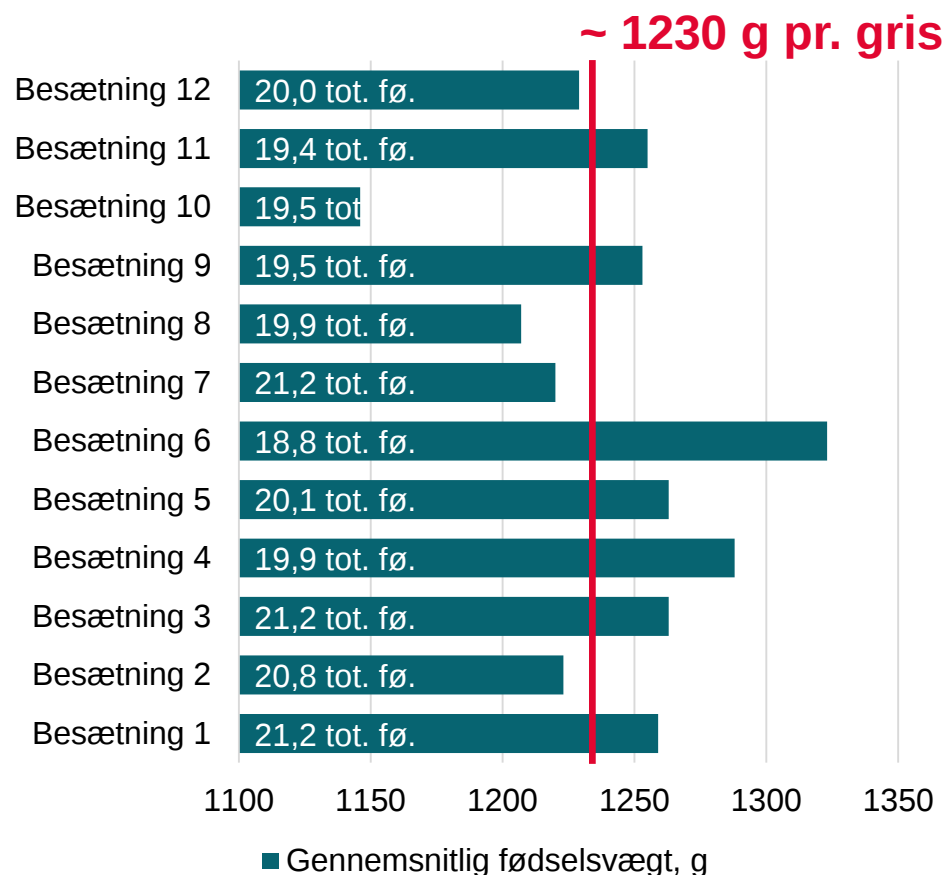
Fødselsvægt og forekomst af alvorlig grad af IUGR

Kilde: Riddersholm & Bahnsen (2020)

Store besætningsforskelle

Fødselsvægt og forekomst af alvorlig grad af IUGR

Kilde: Bahnsen & Riddersholm (2020)

... når jeg gerne vil have en højere fødselsvægt ...

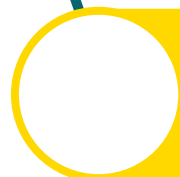
- Stigende kuldstørrelse er en udfordring
 - -19,5-21,7 g fødselsvægt pr. gris pr. ekstra født gris (Riddersholm & Bahnsen 2020)
 - Forekomsten af alvorlig IUGR stiger med 0,68 % for hver ekstra gris i kullet (Riddersholm & Bahnsen 2020)
- Afviger fødselsvægten i Jeres besætning så se i prioriteret rækkefølge på:
 - Vægttab og rygspæktab i diegivningsperioden (5-15 kg væggtab er ok & ≥ 92 % i brunst 0-7 dage efter fravænning)
 - Foderkurver til drægtige søer (udfodringsnøjagtighed)
 - Foderblandinger til drægtige søer (undgå bodybuilder-blandinger & tjek blandesikkerhed)

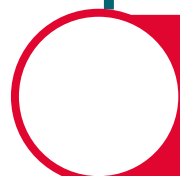
Fodringens veje til det stærke kuld

Status på fødselsvægten i Danmark

Fodring & æg-udvikling før brunst

Fodring af drægtige søer & fosterudvikling

Fødselsvægten i fokus